

## P. Jan Slepíčka, cyklus homilií o mši svaté, Odry 2024

### 2. vstupní obřady, (4. neděle velikonoční B)

Milé sestry, milí bratři,

před dvěma týdny jsme pro vás začali přednášet **cyklus katechezí o mši svaté**. Mohli jsme se společně zamyslet nad tím, co to vůbec je mše svatá, kdo je při ní celebrantem, že to není zdaleka jen kněz, ale celý **lid Boží**. Také jsme se zlehka dotkli významu nezbytných věcí pro slavení mše svaté – oltáře, chleba a vína. Dnes se tedy konečně dostaneme k jednotlivým součástem mše svaté. Celou mši svatou lze pro přehlednost rozdělit na **pět částí** – vstupní obřady, bohoslužba slova, bohoslužba oběti, svaté přijímání a závěrečné obřady. Zcela logicky začneme vstupními obřady.

Už minule jsme si říkali, že mše svatá může začít tehdy, když se lid shromáždil a kněz s přísluhujícími přichází k oltáři. Při tom se zpívá vstupní zpěv. Obecně **zpěv** a hudba při jakémkoli liturgickém slavení není jen nějakou nadstavbou, ale její **integrální součástí**. V naší římské liturgii si to možná neuvědomujeme, my umíme udělat mši i zcela tichou třeba za 15 minut, ale celý křesťanský východ přistupuje ke zpěvu úplně jinak. Slavení eucharistie např. v arménské liturgii běžně trvá 2–3 hodiny a všechno, co jde, se zpívá. **Zpěv je tedy při mši svaté velice důležitý**, a hned ten vstupní zpěv má navodit první vjem toho, co slavíme – buď konkrétní svátek, nebo liturgickou dobu. Hudba má rozeznít nejen naše rty, ale především **naše nitro** a připravit nás tak k tomu, co budeme slavit.

Vstupní zpěv patří mezi tzv. **funkční zpěvy**, doprovází nějakou jinou činnost, v tomto případě příchod kněze a ministrantů. Je to jeden z prvků, které jsme společně se svícemi a kadidlem do naší křesťanské liturgie přejali z antického ceremoniálu římských císařů. Když přicházel císař do města, byl vítán světlem, kadidlem a zpěvem. Tak také my chceme **přivítat toho jediného vládce celého světa** se vší nádherou a vznešeností. Vstupní zpěv má také vyjádřit jednotu srdcí všech shromážděných v kostele, je tedy dobře, když se všichni do něho zapojí. Pamatujme, že kdo zpívá, dvakrát se modlí (dle sv. Augustina).

Prvním společným gestem při mši svaté je **znamení kříže**. Je to zároveň první vyznání víry v Trojjediného Boha, proto má být provedeno s náležitou úctou. Ačkoli se znamením kříže křesťané žehnali už od nejstarších dob, na začátek mše svaté bylo přidáno až po nejnovější liturgické reformě (v roce 1969/70) na výslovné přání papeže Pavla VI. Po znamení kříže kněz zdraví lid **vstupním pozdravem**, na výběr má z několika variant. Nejkratší z nich je „Pán s vámi“. Možná se nám někdy stane, že už po zahájení mše svaté přejdeme do „režimu spánku“, sklouzneme k automatismu, ale slova „**Pán s vámi**“ mají mít přesně **opačný efekt**, mají nás vyburcovat, máme si uvědomit, že vzkříšený Ježíš je uprostřed nás, chceme probudit vědomí skutečné Ježíšovy přítomnosti mezi námi.

Po vstupním pozdravu následuje **úkon kajícnosti**, který ale může být nahrazen v neděli, zvláště v době velikonoční, žehnáním vody a pokropením lidu, (tak jak jsme to udělali dnes,) abychom si připomněli náš křest, který je tak těsně spojen s Kristovým velikonočním tajemstvím. Ale řádně na výzvu kněze navazuje úkon kajícnosti. Možná v té chvíli horečně přemýšlíme, jaké všechny **hříchy** jsme udělali od poslední svaté zpovědi, ale to není naším úkolem v této poměrně krátké tiché chvíli. Ta slouží k tomu, abychom vzbudili úmysl, abychom zaujali

## P. Jan Slepíčka, cyklus homilií o mši svaté, Odry 2024

správný postoj potřebný ke slavení mše: Pane, stojím tady před tebou, jsem hříšník, nevystačím si sám, prosím o tvé milosrdenství.

Od některých lidí, kteří dojdou do kostela jen občas, je možné zaslechnout povzdech: „Do kostela raději moc nechodím, protože vždycky na začátku ten kněz říká něco o tom, že to je má vina, má velká vina a tak mi připomíná všechny mé minulé prohřešky.“ Tato chvíle neslouží k tomu, že bychom se měli **veřejně bičovat za své hříchy**, ale máme se v pravdě postavit před Boží tvář. Nikdo z nás není dokonalý, každý má svých vlastních větších či menších vin až nad hlavu (kdo říká, že ne, tak si to akorát neuvědomuje), tato chvíle ať je pro nás **spíše radostná**, protože nemusíme my se trápit našimi vlastními vinami a těžce je odčítovat, už to někdo za nás udělal. My se jenom máme **svěřit do jeho milosrdné lásky**.

Zpěvy **Kyrie eleison** a v neděli **Gloria** patří mezi neproměnné zpívané části mše svaté, tzv. ordinárium, ale o tom třeba někdy jindy. Vstupní obřady jsou zakončeny **vstupní modlitbou**, které se latinsky říká *collecta*. Je to jedna z předsednických modliteb mše svaté, kterou kněz pronáší s rozpjatýma rukama. To latinské označení pochází ze slovesa *colligere*, což má význam **sbírat, sklízet, shromažďovat**, ale taky **přijmout**. Všimněme si, že kněz po zvolání „modleme se“ dělá krátkou pauzu, není to proto, že by nevěděl, kde zrovna ta modlitba v misále je, ale proto, že dává prostor tichu. V té chvíli **shromažďuje veškeré úmysly**, se kterými všichni věřící přicházejí na mši svatou, přijímá je a odevzdává Bohu Otci, na něhož se obrací. Vstupní modlitbu se vyplatí dobře poslouchat, protože nás uvádí to tématu celé bohoslužby.

Tak třeba dnes jsme se uvažovali o Kristu jako o **dobrém pastýři**, který má posilovat své věřící: „*Všemohoucí, věčný Bože, tvůj Syn, dobrý pastýř tvého lidu, předešel nás do tvé slávy; posiluj jeho slabé stádce, aby došlo za svým vítězným pastýřem do nebeské radosti.*“ Dobrý pastýř dává za ovce svůj život. Zná svoje ovce a ony znají jeho. Když uvažujeme o vstupních obřadech mše svaté, můžeme si hlouběji uvědomovat, že Kristus **přichází v té chvíli mezi nás** jako dobrý pastýř mezi své stádo, není to proto, aby ovce rozehnal, uchvátil, nebo snad trápil, ale aby jim **poskytl potravu a bezpečí**. Takovému pastýři se jistě chceme všichni plně odevzdat i s tím vším, s čím na mši svatou přicházíme.